

ЗЕЛЕНИ ПОКОЛЕНИЯ

Проект "Еразъм+" № 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

ПРОУЧВАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ВЪПРОСИТЕ НА ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА МЕЖДУ ПОКОЛЕНИЯТА

януари 2024 г.

Съфинансирано от
Европейския съюз

Проектът "Зелени поколения" се разработва от шест европейки организации, специализирани в областта на формалното и неформалното образование, социалните иновации и научните изследвания, в пет европейски държави (Франция, Гърция, Кипър, Румъния и България).

Целта на проекта "Зелени поколения" е подкрепи европейските учители и обучители на ученици на възраст от 8 до 18 години, като разработи иновативна педагогическа програма и насоки за обучение по въпросите на изменението на климата чрез обучение между поколенията.

Настоящият документ представлява обобщение на изследователския анализ за обучението по въпросите на изменението на климата между поколенията, което се проведе през периода декември 2022 г. - ноември 2023 г. Изследването включва настолно проучване, фокус групи и анкетно проучване от партньорските страни и обратна връзка от европейските учители, участвали в международното обучение за учители в Парижката академия по климата през ноември 2023 г. Това изследване поставя основите за разработването на пакета за обучение на учители по въпросите на изменението на климата между поколенията и свързаните с него учебна програма и насоки (2024-2025 г.).

В него се разглежда общият контекст на образованието по въпросите на изменението на климата, обучението между поколенията, както и профилите на целевите групи и настоящите практики и нужди на учителите и преподавателите в тези области.

РЕЗЮМЕ

1. Образование по въпросите на изменението на климата: общ контекст, образование за устойчиво развитие и планетарни граници
2. Определение и принципи на обучението между поколенията/Ефекти и въздействие на обучението между поколенията върху участниците/Обучение за изменението на климата между поколенията
3. Целеви групи по проекта „Зелени поколения“ - профили
4. Настоящи практики и нужди в обучението по изменение на климата между поколенията
5. Библиография
6. Контакти

1

ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

В момента сме изправени пред едно от най-големите предизвикателства за човечеството, което застрашава обитаемостта на Земята във връзка с планетарните граници: **шестото масово измиране**. Това се дължи на **антропоцена**, периодът от време, през който човешките дейности са оказали силно въздействие върху околната среда, което е довело до явна геоложка промяна.

Терминът "**изменение на климата**" често се използва за описание на тези заплахи.

Една от причините е, че изменението на климата е просто понятие. То може да бъде лесно разбрано, тъй като може да бъде измерено (въглероден отпечатък). До този момент изменението на климата не е имало никаква роля за шестото масово измиране.

Концепцията за планетарните граници представя набор от девет планетарни граници, в рамките на които човечеството може да продължи да се развива и процъфтява за следващите поколения, като определя рамката на обитаемостта на Земята. Тези граници са:

- Изменение на климата
- Промяна в целостта на биосферата (загуба на биоразнообразие и изчезване на видове)
- Изчерпване на стратосферния озон
- Окисляване на океана
- Биогеохимични потоци (фосфорни и азотни цикли)
- Промяна в земната система (например: обезлесяване)
- Използване на сладка вода
- Натоварване с атмосферни аерозоли (микроскопични частици в атмосферата, които влияят на климата и живите организми)
- Въвеждане на нови обекти

През 2009 г. бяха преминали три измерими граници. През 2023 г. за пръв път екип от международни учени успя да определи количествено всички граници и стигна до заключението, че шест от деветте планетарни граници са преминали.

В това проучване споменаването на образованието за изменението на климата се отнася до по-глобален и взаимосвързан подход към образованието за устойчиво развитие (ОУР).

Образованието за устойчиво развитие предоставя на учащите се от всички възрасти знания, умения, ценности и възможности за справяне с взаимосвързани глобални предизвикателства, включително изменението на климата, загубата на биологично разнообразие, неустойчивото използване на ресурсите и неравенството. Дава възможност на учащите се от всички възрасти да вземат информирани решения и да предприемат индивидуални и колективни действия за промяна на обществото и грижа за планетата. ОУР е процес на учене през целия живот и неразделна част от качественото образование. То подобрява когнитивните, социално-емоционалните и поведенческите измерения на ученето и обхваща учебното съдържание и резултати, педагогиката и самата учебна среда.

Заклученията от проучването на Европейската инвестиционна банка за климата през 2022 г. показват, че във всички държави, участвали в проучването, изменението на климата се разглежда като **най-голямото предизвикателство пред човечеството през 21-ви век.**

Мнозинството от европейските граждани не вярват в способността на своите правителства да се справят с проблемите, свързани с изменението на климата. Въпреки това, на въпроса кой прави най-много днес, след отговора "всеки от нас" (44%), на първо място излизат **местните участници**: асоциации (31%), местни власти (28%) и след това държавите (26%). Отговорът "никой" достига 21%.

В проучването на ЮНЕСКО относно образованието за изменението на климата се посочва, че има **несъответствие между значението, което се отдава на изменението на климата в правителствените планове и стратегии (които включват образователно съдържание), и факта, че само 40% от националните закони за образованието и 45% от плановете или стратегиите на образователния сектор изрично се отнасят до образованието за изменението на климата.** Освен това малко над една трета от държавите имат закон, стратегия или план, които са специално посветени на образованието по въпросите на изменението на климата.

Понастоящем страните, които **най-често включват в учебните си програми съдържание, свързано с изменението на климата, са тези в регионите, които са най-уязвими от въздействието на изменението на климата, за разлика от тези, които са отговорни за емисиите, причиняващи изменението на климата.**

Необходимо е да се обърне по-голямо внимание на съдържанието, свързано с изменението на климата, в учебните програми на страните, които са най-отговорни за изменението на климата.

Обучението по въпросите на изменението на климата трябва да бъде включено в предварителната подготовка на учителите и в обучението им на работното място по всички предмети и на всички нива на образование.

Проучванията показват, че **учениците от началните и средните училища, които участват в образователна или информационна програма** в своето училище, имат потенциал/влияние да предизвикат промяна около себе си (в клас или у дома). Тези деца могат да насърчат загрижеността за климата сред своите семейства.

Сред ключовите фактори са:

- взаимоотношения и доверие
- фактът, че децата се възприемат като аполитични (без политически пристрастия).
- момчетата изглежда имат по-голямо влияние от момчетата
- въпроси и дискусии в местен мащаб (вместо в глобален)
- повишаване на чувствителността на родителите, които участват/посещават преживяванията на децата си.

От друга страна, в своя анализ Колин Бангси обяснява, че макар вярата в ролята на образованието да е силна, доказателствата за това как образованието ще доведе до промяна като цяло са слаби. **Измерването чрез оценки има най-силно влияние върху това**, което се случва в класната стая. За да се премине от пасивно "учене" към "правене", е необходима съответна **промяна в системите за оценяване, която да не се фокусира върху "припомняне на факти", а да се насочи към "решаване на проблеми"**.

Образование за изменението на климата - възможности и предизвикателства

ВЪЗМОЖНОСТИ

- Поколението Z и Alpha са ангажирани с темата за изменението на климата.
- Децата са по-склонни да инициират промяна в семействата си.
- Обучението по въпросите на изменението на климата се въвежда накратко в училищата, но никога не се актуализира или преподава по интерактивен начин..

Възможности за разработване на нова учебна програма:

- Въпреки че учениците имат постоянен достъп до информация, проучванията показват, че знанията им не са задоволително достатъчни, за да се справят с темата, поради умереното разбиране на изменението на климата и неговото въздействие в бъдеще.
- Учителите, които желаят да преподават тази тема, не са достатъчно подготвени. Липса на материали, практика и обучение.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

- По-възрастните смятат, че училищата са основният образователен фактор в областта на образованието за изменението на климата. Те ги подкрепят, но не се ангажират лесно с развитието на общността и гражданските дейности.
- Ролята, която младите хора се стремят да играят в действията в областта на климата, често се омаловажава, отхвърля или маргинализира.
- Над 30% от държавите имат закон, стратегия или план за образование в областта на изменението на климата.
- В проучване, проведено в 100 държави, почти половината от националните учебни програми не споменават изменението на климата. Други 40 % включват само минимално съдържание.

2 ОБУЧЕНИЕ МЕЖДУ ПОКОЛЕНИЯТА

Обучението между поколенията насърчава ученето между поколенията и прилага на практика концепцията за учене през целия живот. То позволява двупосочно предаване на знания, ноу-хау, меки умения, нагласи и навици. Проектите за учене между поколенията трябва да се **основат на социалните и педагогическите потребности.** Превръщането на ученето между поколенията в **част от учебния процес** позволява да се работи в **няколко области на знанията и уменията.**

Базирано на неформалното **и информалното образование**, ученето между поколенията дава възможност на хора от всички възрасти да се учат заедно и един от друг. **Поколенията работят заедно, за да придобият умения, ценности и знания.** То спомага за **развитието на социалния капитал и социалното сближаване, както и за солидарността между поколенията** в нашите застаряващи общества.

Обучението между поколенията смекчава последиците от **разликата между поколенията, причинена от бързия технологичен напредък** и различния начин на живот, които водят до липса на разбиране, създаване на стереотипи и предразсъдъци и намаляване на положителното взаимодействие между по-възрастните и по-младите поколения.

В повечето европейски страни обаче **обучението между поколенията не е част от училищната програма** и като цяло не е типична практика в образователния процес. Освен това както младите, така и възрастните не са запознати с обучението между поколенията.

Критерии за **успешна учебна среда при обучение на няколко поколения:**

- смесено обучение и иновативно педагогическо съдържание, като се има предвид, че най-голямата грешка е да се смята, че по-възрастните хора предпочитат теоретично обучение, а младите - иновативно
- популяризиране на ценности като разбиране, приемане и уважение, както и оценяване на индивидуалния принос
- участие: участниците трябва да са напълно ангажирани в оформянето на дейността и да изпитват чувство на съпричастност
- открит комуникация
- дейности, базирани на проекти
- междудисциплинарен или интердисциплинарен подход
- технологиите като инструмент за създаване на интерес и подобряване на съдържанието
- развитие на партньорства между училищата и местните общности
- културна обосновка: нуждите, контекста и нагласите на културите се различават значително. Възприетият подход в една област, може да не се окаже полезен или подходящ в друга поради тези различия.

Учене между поколенията - възможности и предизвикателства

ВЪЗМОЖНОСТИ

- Ученето между поколенията осигурява житейски умения на по-младите поколения, като например развиване на по-силна емоционална привързаност към природата, общностите и семействата.
- Ученето между поколенията осигурява учене през целия живот за всички поколения, които придобиват умения, ценности и знания. То спомага за развитието на социалния капитал и социалното сближаване.
- Създава по-силни връзки между поколенията и семействата.
- Учителите, участващи в нашите проучвания, демонстрират желанието си да отворят училището към гражданското общество, като създават връзка между опита на учениците в училище и техните общности.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

- Липсата на обучение в областта на практиките, свързани с поколенията, и фактът, че в повечето страни обучението между поколенията не е част от учебната програма.
- Разлика в поколенията: педагогическите подходи са напълно различни (традиционни и вертикални срещу обратни, партньорски...)
- Препратки към поколенията, които другите поколения вече не разбират
- Възрастовата дискриминация се разглежда като феномен на системна дискриминация спрямо възрастните хора и младежите.
- Необходими са официални и неофициални пространства, за да се даде възможност на младежите за политическо участие и достъп до информация в областта на изменението на климата.
- Анализът на фокус групите показват, че макар родителите и общностите да са участвали в училищни проекти, ученето между поколенията не е познато понятие или систематичен механизъм. Прилагането му им се струва сложно.

Ползи от ученето между поколенията

- колективно благосъстояние
- култура на общност, сплотеност и сътрудничество
- гражданска и етична отговорност, умения за социален живот
- меки умения: отговорност, щедрост, солидарност, толерантност, уважение и взаимопомощ
- самостоятелност и инициативност
- изграждане на идентичност
- разбиране и материализиране на понятието за (жизнено) време /способност да се мисли за бъдещето
- комуникация (обяснение на личен опит, развиване на идея) и информационна грамотност
- борба с непримиримостта, отпадането от училище и насилието в училище
- учениците откриват и участват в заобикалящата ги среда.

Ученето между поколенията има социално въздействие, като например прекъсване на връзката между неблагоприятния социален контекст и ниските образователни резултати чрез сътрудничество между училищата и семействата/общностите. То насърчава активното гражданско участие и се противопоставя на възрастовия подход (както младите, така и възрастните са потърпевши). Срещите помежду им означават, че могат да опознаят кои са в действителност и какво могат да извлекат един от друг.

В рамките на нашето изследване, за да можем да предоставим примери по време на международното обучение за учители, успяхме да определим многобройни проекти за взаимодействие между поколенията, които установяват рамка за сътрудничество и партньорства с учители, семейства, организации с нестопанска цел и други организации. Тези педагогически проекти са разработени предимно въз основа на социални нужди и взаимодействия.

Изменението на климата, по смисъла на основното ни определение (стр. 5), е обширно понятие, включващо взаимосвързани теми. Социалните и екологичните въпроси са взаимозависими. Всички човешки дейности могат да послужат като основа за образование за устойчиво развитие и образование за изменението на климата.

Проведените проучвания за изменението на климата между поколенията в рамките на съществуващи проекти включват няколко проекта за екологични и органични храни и градинарство между поколенията. Доколкото ни е известно, съществуват малко на брой проекти между поколенията в областта на образованието по въпросите на изменението на климата, пропорционално на социалните проекти, които не са непременно свързани с образованието по въпросите на изменението на климата.

Освен това, за да осигурим вдъхновяващи теми като основа за тези проекти, трябва да предложим иновативни подходи на преподавателите чрез нашата учебна програма "Зелени поколения".

УЧЕНЕ МЕЖДУ ПОКОЛЕНИЯТА
-
ПРОФИЛ НА ЦЕЛЕВИ ГРУПИ

3

3. ЦЕЛЕВИ ГРУПИ

Проектът "Зелени поколения" е насочен към учители и обучители на ученици на възраст от 8 до 18 години. Дейностите са насочени към поколенията Z и Alpha и техните учители, семейства и общности. Ето няколко ключови елементи относно педагогическите аспекти, свързани с поколенията Z и Alpha.

Поколение Z	Поколение Alpha
<ul style="list-style-type: none">развиват взаимоотношенията си чрез приложения за социални медии45% са постоянно в онлайн пространствотопоколението Z се характеризира с повишена тревожност и депресия и е по-вероятно да съобщава за проблеми с психичното здраве.има най-висока осведоменост за околната среда.	<ul style="list-style-type: none">най-многобройните в светаначало на нова ера в развитието на човечеството.най-образованото поколениеорганично свързано с технологиитеима най-малък принос към проблемите, свързани с изменението на климата, но ще бъдат най-засегнати. Изключително важно е да признаем ценностите на всяко поколение и да работим ръка за ръка.
Свикнали са да разполагат с информация на една ръка разстояние.	Учениците се отегчават и разсейват много лесно. Те се нуждаят от силни стимули и от интерактивни класни стаи.
Осигуряване на учебна програма за социално-емоционално учене, която се фокусира върху развиване на умения за самоосъзнаване, преподаване на социална осъзнатост и емпатия. Осигуряване на уроци, които подпомагат уменията за критично мислене, като учат учениците как да сортират масивите от информация и да определят кое е ценно.	Внедряване на нови технологии и прилагането им чрез използването на най-добрите практики. Физическите класове са предизвикателство, което може да бъде преодоляно чрез предоставяне на смесено или хибридно обучение, което съчетава присъствено и дистанционно присъствие за по-голяма гъвкавост. Използването на методите на обърнатата класна стая (обратна педагогика) работят много добре.
Използване на приложения, уеб базирани платформи и други цифрови ресурси.	Голям акцент върху решаването на проблеми и предпочитание към игровизация на образованието и модела "предизвикателство-награда".

Родителите и бабите и дядовците на поколението Z и Alpha са представители на поколенията X, Y и бейби бумърите.

Възрастовите различия са важни по отношение на възгледите за климата и действията в тази област. По-младите поколения са по-склонни от по-възрастните да се ангажират с активни действия в областта на климата, като например доброволческа дейност и даряване на пари.

Въпреки че по-възрастните поколения са наясно с проблема и все повече от тях искат да бъдат по-ангажирани, **смятат, че училищата трябва да поемат тази роля.**

Ученето между поколенията е свързано с по-голямо предизвикателство: **конфликтът между поколенията.** Това не е просто разлика между поведението, вкусовете и стремежите на децата и родителите. А по-скоро това, което антроположката Маргарет Мийд (1901-1978) нарича "пропасть между поколенията", дължаща се на разликата между традиционните и "префигуративните" общества, в смисъл на **обрат в предаването на знанието.**

Съвременното образователно лидерство означава, че **учителите се възприемат като активни участници.** Те също така трябва да бъдат запознати и да **разбират по-добре как най-добре да се справят с променящите се ценности на следващото поколение.** Разглеждайки трансдисциплинарното обучение със социални и емоционални компетентности като основен компонент, е от решаващо значение учителите да могат да разсъждават върху това как ценностите на следващото поколение се разглеждат и подкрепят в рамките на съвременните им стилове на преподаване.

Трябва да се обмисли използването на **стратегии за edugaming**, за да се подпомогнат компетенциите на учениците от поколения Z и Alpha и да се изгради чувство за **разграничаване на фалшивото от истинското съдържание.**

4

ПРАКТИКИ И НУЖДИ В ОБУЧЕНИЕТО ПО ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА МЕЖДУ ПОКОЛЕНИЯТА*

*Резултати от проведените проучвания: 150 въпросника и фокус групи в партньорските държави

В общите образователни потребности, изразени от участващите учители, **комуникацията и сътрудничеството между учителите са оскъдни**. Образователната система не ги насърчава. **Класическата подготовка на учителите не дава никакъв или почти никакъв отговор на техните нужди и желания да се ориентират в съвременните предмети**. Освен това училищните програми оставят малко място за допълнителни и незадължителни дейности, които трябва да бъдат много добре предвидени.

Въпреки че учителите са все по-заинтересовани от създаването на връзки между училището и обществото, училищната база обикновено не е отворена за външни посетители и семейства. Тъй като семействата и общностите нямат лесен достъп до училищата, **учителите са ключови участници в създаването на тази връзка**.

Проучването на "Зелените поколения" показва, че трима от всеки четирима учители вече са ръководили обществени проекти в своя клас и че повечето от тях са получили подкрепа от своите ръководители. На въпроса за обучението между поколенията **само 20% от учителите смятат, че знаят за него**, въпреки че огромното мнозинство от учителите или не са запознати с този процес, или никога не са имали възможност да го осъществят.

Когато са запитани за проектите си в общността и дали са постигнати целите на обучението, 48% от учителите, които са ръководили проекти в общността, твърдят, че те са постигнати, но не са посочили как. 33% твърдят, че са постигнали ограничен или измамен резултат. Интересно е да се знае как са измерили резултатите си и във всеки случай учителите трябва да бъдат придружени и обучени как да измерват въздействието на даден проект (**показатели за оценка на въздействието и оценка**).

Сред учителите, които са реализирали проекти в общността, са включвали неправителствени организации, организации с нестопанска цел и политици, както и частни организации. Търговци и занаятчии са включвани рядко (6%). Въпреки че повечето учители са съгласни, че намирането и **ангажирането на целева група, която желае да участва, създаването на безопасна и комфортна среда за взаимодействие между различните поколения и планирането на дейности, които да насърчават активното участие, са трудни аспекти на такива проекти.**

Липсата на обучение в областта на практиките, свързани с взаимодействието между поколенията (59%), и фактът, че обучението между поколенията не е част от официалната учебна програма (38%), са двете най-големи предизвикателства, с които трябва да справят. Третото предизвикателство е свързано с финансирането или ограничените ресурси (34%).

Повечето учители смятат, че е много важно да се преподава за сериозността на изменението на климата и неговите последици, но **по-малко от 40% са уверени в преподаването, а само около една трета се чувстват способни да обяснят добре последиците от изменението на климата в техния регион или населено място.**

Около **40% от учителите са уверени в преподаването на познавателните измерения на изменението на климата, но само около една пета от тях могат да обяснят добре как да се предприемат действия и да се предизвика промяна в поведението.**

Освен това **20% от учителите нямат възможност да избират сами темите си, нямат време за преподаване на темата или смятат, че не притежават необходимите знания и умения.**

Опитните учители като цяло са по-уверени в способността си да преподават за изменението на климата в сравнение с новопостъпващите в професията. Проучванията показват, че само **55% от учителите съобщават, че са преминали обучение** - било то преди започване на работа или по време на работа - по въпросите на изменението на климата и устойчивия начин на живот.

Наблюдението на педагогическите практики (диаграмата на стр. 23) показва, че традиционните и участващите педагогически методи остават обща практика (81% от анкетираните учители, следвани плътно от кооперативните методи (72%).

Образователните системи осъзнават необходимостта от използване на **по-ориентирани към учениците и иновативни педагогически методи**, за да развият способностите на учениците да бъдат независими, да развиват умения за решаване на проблеми и критично мислене. Практиките на европейските учители се различават значително по различни причини.

Например **обърнатата класна стая**, която работи доста добре с поколението Z и особено с Алфа, изглежда се използва най-рядко (55% от средния общ брой), въпреки че е част от топ 3 в българските педагогически практики и се използва доста в Румъния, но участващите учители в Гърция и Франция я използват най-малко.

Когато учителите са запитани какви педагогически методи биха искали да използват, на първо място се **нареждат обрънатата класна стая, съвместно и откривателско обучение**.

Когато са запитани за **педагогическите методи, които не биха искали да използват**, френските учители дават най-висок рейтинг на обрънатата класна стая (40%), докато гръцките учители дават най-висок рейтинг на традиционната педагогика (34%).

Проектно базираното обучение и откривателската педагогика се класират добре във всички страни, с изключение на Гърция. Този отговор може да се обясни с ориентирания към учебните програми характер на гръцката образователна система, в която учителите предават знания като водещи експерти и нямат много време да се възползват до други педагогически методи.

Обобщение от проучването "Зелени поколения"

Текущи знания и педагогически практики, използвани от учителите	Франция	Румъния	Гърция	Кипър	България	Среден ниво за държавите
Традиционна педагогика	94%	96,6%	26,6%	92%	97%	81%
Педагогика на участието	97%	90%	23,3%	96%	100%	81%
Обърнатата класна стая	39%	60%	36,6%	50%	87%	55%
Проектно базирано обучение	77%	93.3%	26,6%	54%	73%	65%
Откривателско учене	64%	100%	13,3%	61%	50%	58%
Кооперативна педагогика	90%	93.3%	13,3%	82%	80%	72%
Обучение по метода "върстници обучават връстници"	58%	73%	40%	68%	63%	60%
Учене чрез преживяване	77%	83.3%	26,6%	89%	47%	65%

Относно **важността на социалните и екологичните аспекти**, учителите смятат, че най-важните умения, които трябва да се разглеждат в училище са:

- въпроси, свързани с изменението на климата и околната среда / здравеопазване (по 70%)
- проблеми, свързани с пола, тормоз и други въпроси, свързани с ежедневието на децата (67%)
- бъдеща кариера и професионална ориентация (64%)

Съществуват сравнително съществени **разлики между отделните държави**.

- учителите в България предпочитат разглеждането на бъдещата кариера (97%) и здравето (87%) пред изменението на климата (80%).
- въпреки че изменението на климата се счита за важно, темата за проблемите на пола надделява над изменението на климата в Румъния (70% срещу 65 % - това може да се обясни с настоящия социален дебат за това дали да се разглежда темата за проблемите на пола в училище) и Кипър (64% срещу 46%).
- кипърските учители поставят изменението на климата на едно и също ниво с художественото и културното образование (46%).
- Гърция и Франция смятат, че изменението на климата е най-важната тема за решаване.

В зависимост от страната **социалните залози могат да се окажат по-важни от въпросите, свързани с изменението на климата**. Някои социални въпроси не са свързани с изменението на климата, но **изменението на климата има социални последици, които трябва да бъдат** подчертани.

Що се отнася до педагогическите методи, използвани за преподаване на екологични умения, страните отново имат различни културни подходи. Средната обща стойност определя първите 4 места, както следва:

- обучение в сътрудничество и учене чрез преживяване (по 80%)
- педагогика на участието и откривателство (по 75%)

5

ИЗТОЧНИЦИ,
ПРЕПРАТКИ
& МЕТОДОЛОГИИ

Методологии

- Националното проучване по проекта "Зелени поколения" беше проведено от всички партньори въз основа на методологическо ръководство за изследване на образованието по въпросите на изменението на климата и практиките за обучение между поколенията в училищата и образователните системи, обобщено в окончателен доклад.
- Въпросникът "Зелени поколения" беше разработен от Eutorique (координатора) с помощта на всички партньори и разпространен сред 150 учители в начални, средни и висши училища в частни и държавни системи във всяка партньорска страна. 75% от отговорите са от градски учители, а 75% от учителите са определени като жени. Отговорите не отразяват общите възгледи на националните учители, а представляват тенденции във всяка страна.
- Проведените фокус групи "Зелени поколения", се основават на насоки, изготвени от Eutorique с помощта на всички партньори. В националните фокус групите взеха участие над 30 учители и отразиха техните мнения и възгледи за образованието по въпросите на изменението на климата и обучението между поколенията.

Библиография

GADET C. L'école à tous les âges. Presses du Châtelet, December 2014

[European map of intergenerational learning \(EMIL\)](#)

European Commission: **Learning for Active Ageing Report**

EPALE (EU): [Intergenerational learning: how can stereotypes that divide generations and ages be broken down and how can this be beneficial?](#)

McCrinkle generations infographics 2022 / [LearnGen project](#). Mark McCrinkle, 2022

2021-2022 Climate Survey published on October 27 by the European Investment Bank (EIB)

European Lifelong Learning Project on Intergenerational Learning

Unesco : Getting every school climate-ready / How countries are integrating climate change issues in education, 2021

Unesco: Towards inclusion in education: status, trends and challenges, Education 2030, 2021

The Scottish center for intergenerational learning - User guide to intergenerational learning, 2011

Greek Ministry of education and religious affairs

DEMME LEARNING, the importance of intergenerational learning, 2021

Study: Nature climate change: children can foster climate change among their parents, 2019

Canopé network (French governmental teachers training program): climate, biodiversity and sustainable development education, April 2022

Climate of Change project. Official website. Available from: <https://climateofchange.info/>

Changing with climate project. Official website. Available from: <https://changingwithclimate-bg.org/en/home/>

CVETNET project. Official website. Available from: <https://www.cvetnet.com/>

Eurostat, 2022: [Adult learning statistics](#).

For the Earth, 2022. Available from: <https://www.zazemiata.org/sastezanie-za-tijnejdzhari-v-krak-s-klimata/>

[Fridays for Future](#), 2022.

IGTrain project. Available from: <https://www.bimec-bg.eu/projects/project-igtrain>

[Pleven](#) Open, 2022.

Pencheva, Miglena (2016): [Generation differences and their implication on learning process.](#)

ATD, Association for Talent Development, 2021 - How should I deliver training to a group of multigenerational learners

MultiGenerational classrooms, Dr. Vickie S. Cook, Vice Chancellor for Online Professional & Engaged Learning and Research Professor, University of Illinois Springfield

Management intergénérationnel en 2021 : enjeu et bonnes pratiques, INside magazine

[Framing the challenge: Education and the climate-environment emergency.](#) Colin Bangay, Foreign Commonwealth and Development Office, 2022

Arpad, T. [Research report regarding Romanian youth opinion on climate change education.](#)

"MĂSURI DESTINATE CREȘTERII INCLUZIUNII SOCIALE A PERSOANELOR VÂRSTNICE"

[Is your school Generation alpha ready?](#), BENQ, 2021

Contemporary Education for Generation Z & Alpha, Erasmus+ 2019-1-DE03-KA101-059048

[WILL CLIMATE CHANGE AFFECT GENERATION ALPHA? ENVIRONMENTAL AWARENESS BY GENERATION](#), 2022

Ballew, M. T., et al. (2020). Young adults, across party lines, are more willing to take climate action? New Haven, CT: Yale University and George Mason University.

Pew Research Center (2021). [Gen Z, Millennials Stand Out for Climate Change Activism, Social Media Engagement With Issue.](#)

Le Monde, Dérèglement climatique, rapport au travail ou à la sexualité : un nouveau conflit de générations flotte dans l'air du temps, Nicolas Truong, 2023

The 2023 update to the Planetary boundaries. [Licensed under CC BY-NC-ND 3.0.](#) Credit: "Azote for Stockholm Resilience Centre, based on analysis in Richardson et al 2023"

7

КОНТАКТИ

Консорциумът по проекта "Зелени поколения" ви кани да следите развитието на проекта на нашия [уебсайт](#) и на страниците ни в социалните мрежи ([LinkedIn](#), [Facebook](#) и [Instagram](#))

**Съфинансирано от
Европейския съюз**

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.